

(„Службени лист града Београда“, бр. 34/09 и 41/09-испр.)

ОДЛУКА О ЗАШТИТНИКУ ГРАЂАНА

И - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1

Овом одлуком уређују се надлежност и овлашћења, начин поступања, избор и престанак дужности заштитника грађана и друга питања од значаја за рад заштитника грађана.

Члан 2

Заштитник грађана је овлашћен да контролише поштовање права грађана, утврђује повреде учињене актима, радњама или нечињењем Градске управе града Београда, Градског јавног правобранилаштва и јавних служби чији је оснивач град Београд (у даљем тексту: субјекти контроле) ако се ради о повреди прописа и општих аката града Београда (у даљем тексту: град).

Заштитник грађана није овлашћен да контролише рад Скупштине града Београда (у даљем тексту: Скупштина), градоначелника града Београда (у даљем тексту: градоначелник) и Градског већа града Београда (у даљем тексту: Градско веће).

Самосталност и независност

Члан 3

Заштитник грађана је орган који је самосталан и независан у обављању послова утврђених овом одлуком и нико нема право да утиче на његов рад и поступање.

Заштитник грађана за свој рад одговара Скупштини.

Заштитник грађана врши своју дужност у оквиру Устава, закона, других прописа и општих аката и у свом раду придржава се начела правде и правичности.

Седиште

Члан 4

Седиште заштитника грађана је у Београду ул. Макензијева бр. 31.

Јавност рада

Члан 5

Рад заштитника грађана је јаван.

Јавност рада заштитника грађана обезбеђује се подношењем и објављивањем годишњег и посебних извештаја и на други начин који заштитник грађана одреди.

ИИ - НАДЛЕЖНОСТ И ОВЛАШЋЕЊА

Надлежност

Члан 6

Заштитник грађана контролише остваривање права грађана, утврђује повреде учињене актима, радњама или нечињењем субјеката контроле, ако се ради о повреди прописа и општих аката града.

Овлашћења

Члан 7

Заштитник грађана, поред права на покретање и вођење поступка, има право да пружањем добрих услуга, посредовањем и давањем савета и мишљења о питањима из своје надлежности делује превентивно, у циљу унапређења рада субјеката контроле и унапређења заштите људских слобода и права.

Члан 8

Ако заштитник грађана за градску општину није установљен или не поступа по притужби грађана, заштитник грађана је овлашћен да води поступак по притужбама грађана уколико се ради о повреди прописа и општих аката града.

Учешће у изради прописа

Члан 9

Заштитник грађана подноси надлежном органу града иницијативу за измену и допуну прописа и општих аката града ако сматра да до повреде права грађана долази због недостатака у тим актима, као и да иницира доношење нових прописа и других општих аката града када сматра да је то од значаја за заштиту права грађана.

Заштитник грађана даје мишљење Градском већу и другом овлашћеном предлагачу на нацрт прописа или општег акта града када се њиме уређују питања од значаја за заштиту и унапређење права грађана.

Покретање поступка пред Уставним судом

Члан 10

Заштитник грађана подноси иницијативу за покретање поступка за оцену уставности и законитости закона, других прописа и општих аката којима се уређују питања која се односе на права грађана, уколико сматра да исти нису у складу са уставом и законом.

Покретање поступка пред надлежним органима

Члан 11

Заштитник грађана је овлашћен да јавно препоручи разрешење функционера који је одговоран за повреду права грађана, односно да иницира покретање дисциплинског поступка против запосленог у субјекту контроле који је непосредно одговоран за учињену повреду и то ако из поновљеног понашања функционера или запосленог произилази намера да одбијају сарадњу са Заштитником грађана или ако се утврди да је учињеном повредом грађанину причињена материјална или друга штета већих размера.

Члан 12

Када нађе да у радњама руководећег радника или запосленог у субјекту контроле има елемената кривичног или другог кажњивог дела, заштитник грађана је овлашћен да надлежном органу поднесе захтев, односно пријаву за покретање кривичног, прекршајног или другог одговарајућег поступка.

Обавеза сарадње са заштитником грађана

Члан 13

Субјекти контроле обавезни су да сарађују са заштитником грађана.

Заштитник грађана има право да обави разговор са сваким запосленим лицем субјекта контроле када је то од значаја за поступак који води.

Члан 14

Председник Скупштине, градоначелник, чланови Градског већа, начелник Градске управе града Београда, градски јавни правобранилац и директори јавних служби чији је оснивач Град дужни су да приме, без одлагања, а најкасније у року од 15 дана, заштитника грађана на његов захтев.

Члан 15

Односи између заштитника грађана и заштитника грађана за градску општину заснивају се на међусобној сарадњи у складу са овом одлуком.

ИИИ - ПОСТУПАК

Покретање поступка

Члан 16

Заштитник грађана покреће поступак по притужби грађана или по сопственој иницијативи.

Свако физичко или правно лице, домаће или страног које сматра да су му актом, радњом или нечињењем субјекта контроле повређена права може да поднесе притужбу заштитнику грађана.

Лице из става 2. овог члана може се обратити заштитнику грађана и преко одговарајућег удружења, односно организације.

Притужбу у име малолетног лица подноси родитељ, односно законски заступник, а ако се ради о повреди права правног лица притужбу подноси лице овлашћено за заступање тог правног лица.

Заштитник грађана не поступа по анонимној притужби.

Ако сматра да у анонимној притужби има основа за његово поступање, заштитник грађана покреће поступак по сопственој иницијативи.

Члан 17

Пре подношења притужбе заштитнику грађана, подносилац притужбе је дужан да покуша да заштити своја права у одговарајућем правном поступку.

Заштитник грађана ће упутити подносиоца притужбе на покретање одговарајућег правног поступка, ако је такав поступак предвиђен, и неће поступати по притужби док претходно не буду исцрпљена сва правна средства, у одговарајућем правном поступку.

Изузетно од става 2. овог члана, заштитник грађана може покренути поступак и пре него што су исцрпљена сва правна средства ако би подносиоцу притужбе била нанета ненадокнадива штета или кад заштитник грађана оцени да је дошло до грубог кршења начела самосталности и законитости, стручности, непристрасности и политичке неутралности, делотворности у остваривању права странака и поштовања странака у субјекту контроле.

Притужба

Члан 18

Притужба садржи назив субјекта на чији се рад односи, опис повреда права, чињенице и доказе који поткрепљују наводе из притужбе, податке о томе која су правна средства искоришћена, као и име и адресу подносиоца.

Притужба се подноси у писаној форми (укључујући и електронску комуникацију) или усмено на записник и за њено подношење не плаћа се такса нити било која друга накнада.

Допуна притужбе

Члан 19

Ако притужба не садржи све потребне податке, заштитник грађана може затражити да се она допуни у року који он одреди.

Рок за подношење притужбе

Члан 20

Притужба се може поднети најкасније у року од једне године од извршене повреде права грађана, односно од последњег поступања или непоступања субјекта контроле у вези са учињеном повредом права грађана.

Непоступање по притужби

Члан 21

Заштитник грађана је дужан да поступи по свакој притужби осим:

- 1) ако предмет на који се односи притужба не спада у надлежност заштитника грађана;
- 2) ако је притужба поднета по истеку прописаног рока из члана 20. одлуке;
- 3) ако је притужба поднета пре употребе свих расположивих правних средстава, а нису испуњени услови из члана 17. став 3. одлуке;
- 4) ако је притужба анонимна, осим у случају из члана 16. став 6. одлуке;
- 5) ако притужба не садржи потребне податке, а подносилац недостатак не отклони ни у накнадном року одређеном за допуну притужбе, нити се обрати заштитнику грађана за стручну помоћ у отклањању недостатка.

Ако због неког од разлога из става 1. овог члана нема основа за поступање Заштитника грађана, заштитник грађана ће одбацити притужбу, о чему је дужан да обавести подносиоца притужбе, уз навођење разлога за одбацивање.

Обавештење

Члан 22

О покретању и завршетку поступка заштитник грађана обавештава подносиоца притужбе, као и субјект контроле против којег је поднета притужба.

Субјект контроле је обавезан да одговори на све захтеве заштитника грађана, као и да му достави све тражене информације и списе у року који он одреди, а који не може бити краћи од 15 нити дужи од 30 дана.

Заштитник грађана може, у нарочито оправданим случајевима, да субјекту контроле не открије идентитет подносиоца притужбе.

Заштитник грађана може затражити додатне податке и информације у новом року ако оцени да изјашњење субјекта контроле не садржи све потребне податке.

Обавезе субјекта контроле

Члан 23

Субјект контроле је дужан да заштитнику грађана, на његов захтев, стави на располагање све податке, службене списе, документацију без обзира на степен тајности, осим када је то у супротности са законом те да му омогући приступ свим просторијама.

Уколико субјект контроле не поступи у остављеном року, мора образложити разлоге за непоступање по захтеву заштитника грађана.

Непоступање по захтеву заштитника грађана сматра се ометањем његовог рада и о томе заштитник грађана може да обавести непосредно вишег руководећег радника субјекта контроле односно надлежни орган или јавност.

Обустава поступка

Члан 24

Заштитник грађана ће обуставити поступак по притужби ако:

- 1) подносилац притужбе не сарађује у поступку;
- 2) подносилац притужбе повуче притужбу;
- 3) субјект контроле против којег је поднета притужба у међувремену отклони учињену повреду;
- 4) утврди да је након подношења притужбе покренут одговарајући правни поступак.

Стручњаци и сведоци

Члан 25

Заштитник грађана може, ради утврђивања чињеница, као стручњака или сведока, позвати свако лице које поседује сазнања, односно информације о наводима из притужбе.

Препорука

Члан 26

Након утврђивања свих релевантних чињеница и околности заштитник грађана може обавестити подносиоца притужбе да је притужба неоснована или може утврдити да су постојали недостаци у раду субјекта контроле.

Ако нађе да су постојали недостаци у раду субјекта контроле заштитник грађана ће упутити препоруку субјекту контроле о томе како би уочени недостатак требало отклонити.

Субјект контроле је дужан да, најкасније у року од 30 дана од дана добијања препоруке, достави извештај о предузетим радњама ради отклањања недостатка, односно да га обавести о разлозима због којих није поступио по препоруци.

Уколико субјект контроле не поступи по препоруци, заштитник грађана се може обратити јавности односно надлежном органу, а може и да препоручи утврђивање одговорности руководећег радника субјекта контроле.

ИВ - ИЗВЕШТАЈ О РАДУ

Члан 27

Заштитник грађана подноси Скупштини редован годишњи извештај о раду.

Годишњи извештај садржи податке о активностима у претходној години, о уоченим недостацима у раду субјекта контроле, као и предлоге за побољшање положаја грађана у односу на те субјекте.

Годишњи извештај подноси се до 15. марта текуће за претходну годину.

Годишњи извештај објављује се у "Службеном листу града Београда" и на званичној интернет страници града.

У току године, заштитник грађана може да поднесе и посебне извештаје, ако за тим постоји потреба.

В - ИЗБОР И ПРЕСТАНАК ДУЖНОСТИ

Избор и мандат заштитника грађана

Члан 28

Скупштина бира заштитника грађана на предлог више од једне трећине одборника већином гласова од укупног броја одборника.

Заштитник грађана бира се на време од пет година и на исту дужност може бити изабран највише два пута узастопно.

Заштитник грађана ступио је на дужност моментом полагања заклетве.

Члан 29

Поступак за избор заштитника грађана започиње се најкасније три месеца пре истека мандата заштитника грађана.

Услови за избор заштитника грађана

Члан 30

За заштитника грађана може бити изабран држављанин Републике Србије под условом:

- 1) да је дипломирани правник;
- 2) да има најмање десет година радног стажа на правним пословима који су од значаја за обављање послова из надлежности заштитника грађана;
- 3) да има положен правосудни испит и
- 4) да има запажено искуство у заштити права грађана.

Заменик заштитника грађана

Члан 31

Заштитник грађана има три заменика (у даљем тексту: заменик) који му помажу у обављању послова, у оквиру овлашћења која им он пренесе.

Заменик заштитника грађана бира се до истека периода на који је изабран заштитник грађана.

Приликом давања овлашћења заменику, заштитник грађана води рачуна да се обезбеди одређена специјализација за обављање послова, нарочито у погледу права детета, права особа са инвалидитетом и др.

Заштитник грађана одређује заменика који га замењује у случају одсутности или спречености да обавља своје послове.

Услови за избор заменика

Члан 32

Заменика бира Скупштина, на предлог заштитника грађана, под условима и у поступку предвиђеном за избор заштитника грађана, до истека периода на који је изабран заштитник грађана.

Члан 33

Скупштина бира заменика на предлог заштитника грађана, већином гласова од укупног броја одборника.

Заменик заштитника грађана ступио је на дужност моментом полагања заклетве.

Нespoјивост функције

Члан 34

Заштитник грађана и заменик не могу бити чланови политичке странке и не могу обављати другу јавну функцију, нити професионалну делатност, нити другу дужност или посао који би могао утицати на њихову самосталност и независност.

Заштитник грађана и заменик имају положај функционера у смислу закона којим се уређује спречавање сукоба интереса у вршењу јавних функција и на њих се у целини примењују одредбе тог закона.

Даном ступања на дужност заштитнику грађана, односно заменику престају све јавне, професионалне и друге функције, односно дужности или послови које је до тада обављао ако су супротни одредбама ове одлуке, као и чланство у политичким организацијама.

Заклетва

Члан 35

Заштитник грађана и заменик пре ступања на дужност полажу заклетву која гласи:

"Заклињем се да ћу своју дужност обављати одговорно, непристрасно и независно, у складу са Уставом, законом и другим прописима и да ћу савесно радити на заштити и унапређењу људских права и слобода."

Заштитник грађана полаже заклетву пред Скупштином, а заменик пред председником Скупштине.

Ако заштитник грађана, односно заменик без оправданог разлога не ступи на дужност у року од осам дана од дана полагања заклетве, сматра се да није изабран што Скупштина констатује на основу обавештења председника Скупштине на првој наредној седници. У том случају одмах се покреће поступак за избор новог заштитника грађана, односно његовог заменика.

Престанак дужности

Члан 36

Заштитнику грађана, односно његовом заменику престаје дужност:

- 1) истеком мандата;
- 2) разрешењем;
- 3) смрћу;
- 4) оставком;
- 5) губитком држављанства;
- 6) испуњењем услова за пензију у складу са законом;
- 7) ако трајно изгуби способност за обављање дужности.

Разрешење

Члан 37

Заштитник грађана се разрешава дужности ако:

- 1) нестручно или несавесно обавља своју дужност;
- 2) ако је члан политичке странке, обавља другу јавну функцију, професионалну делатност, односно другу дужност или посао који би могао утицати на његову самосталност и независност, ако поступа супротно закону којим се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција;
- 3) ако правоснажно буде осуђен за кривично дело.

Предлог за разрешење заштитника грађана подноси најмање 1/3 одборника у Скупштини, а одлука о разрешењу доноси се већином гласова укупног броја одборника.

Заштитник грађана и заменик имају право да се на седници Скупштине на којој се одлучује о њиховом разрешењу обрате одборницима.

Члан 38

У случају престанка дужности заштитника грађана, до избора новог заштитника грађана ову дужност обавља заменик кога је заштитник грађана одредио да га замењује у случају одсутности или спречености да обавља своје послове.

Ступањем на дужност новог заштитника грађана престаје дужност заменицима и започиње се поступак избора нових заменика.

Суспензија

Члан 39

Скупштина, на предлог најмање 1/3 одборника, одлучује већином гласова од укупног броја одборника, о суспензији заштитника грађана, односно заменика ако је:

- 1) против њега одређен притвор;
- 2) осуђен за кривично дело, а пресуда није постала правоснажна.

Скупштина ће већином гласова од укупног броја одборника, укинути суспензију чим престану разлози за њено увођење.

Разрешење заменика

Члан 40

Заменик се разрешава дужности из разлога утврђених овом одлуком за разрешење заштитника грађана.

Предлог за разрешење заменика заштитника грађана подноси најмање 1/3 одборника у Скупштини као и заштитник грађана, а одлука о разрешењу доноси се већином гласова од укупног броја одборника.

Акт о разрешењу

Члан 41

Заштитник грађана, односно заменик је разрешен даном доношења акта о разрешењу.

ВИ - ПРАВА И ОБАВЕЗЕ

Плата

Члан 42

Заштитник грађана има право на плату у висини плате начелника Градске управе града Београда.

Заменик има право на плату у висини плате руководећег радника организационе јединице Градске управе града Београда.

Остала права

Члан 43

Заштитник грађана и заменик остварују друга права из рада и по основу рада у складу са прописима којима су ова питања уређена за изабрана лица у органима града.

Право на мишљење

Члан 44

Заштитник грађана и заменик не могу бити позвани на одговорност за мишљење, препоруку, критику или предлог који су дали у вршењу своје дужности.

Заштитник грађана и заменик не могу давати изјаве политичке природе.

Обавеза чувања тајне

Члан 45

Заштитник грађана и заменик обавезни су да чувају као тајну податке до којих су дошли вршењем дужности.

Обавеза чувања тајне остаје на снази и по престанку дужности.

Обавеза чувања тајне утврђена у ст. 1. и 2. овог члана односи се и на запослене у Стручној служби заштитника грађана.

ВИИ - СРЕДСТВА ЗА РАД

Средства за рад заштитника грађана

Члан 46

Средства за рад заштитника грађана обезбеђују се у буџету града.

Заштитник грађана сачињава предлог потребних средстава за рад у наредној години и доставља га Градском већу преко организационе јединице Градске управе града Београда надлежне за послове финансија ради укључивања у предлог буџета града.

ВИИИ - СТРУЧНА СЛУЖБА

Образовање Стручне службе

Члан 47

За вршење стручних и административних послова образује се Стручна служба заштитника грађана (у даљем тексту: Стручна служба).

Радам Стручне службе руководи секретар, који мора бити дипломирани правник са најмање пет година радног стажа, а мора испуњавати и друге услове за рад у јединици локалне самоуправе.

Секретара поставља и разрешава заштитник грађана.

Заштитник грађана доноси акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места на који претходну сагласност даје Градско веће.

На секретара и запослене у Стручној служби примењују се прописи којима се уређују радни односи запослених у јединици локалне самоуправе.

ИХ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 48

Скупштина ће изабрати заштитника грађана у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове одлуке.

Заштитник грађана ће поднети предлог за избор заменика у року од месец дана од дана ступања на дужност.

Члан 49

Даном ступања на дужност заштитника грађана, у складу са овом одлуком, Стручна служба грађанског браниоца за град Београд наставља са радом као Стручна служба Заштитника грађана.

Секретар Стручне службе грађанског браниоца за град Београд наставља са радом на истим пословима у Стручној служби заштитника грађана до постављења у складу са овом одлуком.

Члан 50

Заштитник грађана ће донети акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у року од 15 дана од дана ступања на дужност.

Члан 51

Ступањем на снагу Одлуке о заштитнику грађана престаје да важи Одлука о грађанском браниоцу за град Београд ("Службени лист града Београда", бр. 25/05 и 33/07).

Члан 52

Ова одлука ступа на снагу у року од осам дана од дана објављивања у "Службеном листу града Београда".